

Otroški dodatek v primerih z mednarodnim ozadjem (Evropska unija, Evropski gospodarski prostor in Švica)

Uporaba mednarodnega prava

Ta navodila vam nudijo pregled nad posebnostmi v primerih z mednarodnim ozadjem. Splošni napotki glede otroškega dodatka se nahajajo v navodilih glede otroškega dodatka.

1. Splošno

V čezmejnih primerih glede otroškega dodatka je prioriteten pred državnimi predpisi potrebno upoštevati določila evropskega prava.

Za zagotovitev davčno-pravnega otroškega dodatka po Zakonu o davku na dohodek oz. socialno-pravni otroški dodatek po zveznem zakonu o otroškem dodatku se je pri tem v čezmejnih primerih potrebno posluževati zadevnih Uredb (ES) številka 883/2004 in 987/2009 za koordiniranje sistemov socialne varnosti.

Primer: Družina Müller stanuje z novorojenčkom Maxom v Nemčiji. Gospod Müller dela v Avstriji in se dnevno vozi na delo. Gospa Müller je gospodinja. Tako v Nemčiji kot tudi v Avstriji načeloma obstaja možnost zahtevka za otroški dodatek.

Gospod Müller želi v dogovoru s svojo ženo vložiti zahtevek za otroški dodatek za sina Maxa.

Zaradi čezmejne situacije je poleg zakona o davku na dohodek potrebni upoštevati tudi Uredbi (ES) številka 883/2004 in 987/2009.

2. Zakaj je potrebno upoštevati Uredbi (ES) številka 883/2004 in 987/2009?

Ker v čezmejnih primerih otroških dodatkov zahtevki glede družinskih storitev praviloma pridejo v poštev v več državah hkrati, nastanejo t.i. konkurenčni zahtevki.

Da bi rešili konkurenčne zahtevke, določata Uredbi (ES) številka 883/2004 in 987/2009, katere pravne predpise naj osebe uporabijo in katera država je za zagotovitev družinskih storitev zadevne osebe pristojna. S tem se prepreči, da je ena oseba hkrati podvržena pravnim predpisom več državam članicam in zato koriščenju večkratnih storitev iz enakega naslova. Ena oseba je lahko načeloma podvržena pravnim predpisom samo ene države.

Ne glede na evropsko-pravne predpise o koordiniranju lahko tudi zahtevek obstaja po samo državnem pravu, kadar država po evropsko-pravnih pravilih sicer ni pristojna, vendar pa so izpolnjene predpostavke zahtevka po državnem pravu.

Nadaljevanje primera: Ker tako v Avstriji kot tudi v Nemčiji načeloma obstaja možnost zahtevka za otroški dodatek za Maxa, preverite na podlagi evropsko pravnih predpisov za koordiniranje katera država je za ureditev otroškega dodatka pristojna.

3. Kdaj je potrebno uporabiti Uredbi (ES) številka 883/2004 in 987/2009?

Uredbi (ES) številka 883/2004 in 987/2009 veljata od 1. maja 2010 v vseh državah Evropske unije. Od 1. aprila 2012 veljajo tudi v razmerju glede Švice ter od 1. junija 2012 v razmerju do držav Evropskega gospodarskega prostora (Islandija, Liechtensteina in Norveške). Prej je bila koordinacija glede družinskih storitev urejena po Uredbah (EGP) številka 1408/71 in 574/72.

Osebo območje veljave zajema državljane držav članic, katerih družinski člani oziroma svojci umrlega ter v območju veljave Uredb prebivajoči priznani begunci ali brezdomovinci in praviloma tudi osebe tretje države, ki se zakonito nahajajo v eni izmed držav članic.

Nadaljevanje primera: Uredbi (EG) številka 883/2004 in 987/2009 sta uporabni, ker sta gospod in gospa Müller državljana Evropske unije, ki stanujeta v Nemčiji in zaradi delovnega mesta gospoda Müllerja v Avstriji obstaja povezava do druge države članice Evropske unije.

4. Katere pravne predpise se v čezmejnih primerih uporablja?

Uredbi (ES) številka 883/2004 in 987/2009 določata med drugim, kateri pravni predpisi se za udeležene osebe uporabljajo

Če ste zaposleni ali samozaposleni, ste po odločilnih pravilih Uredb načeloma podvrženi pravnim predpisom tiste države članice, v kateri ste zaposleni oz. izvajate samostojno dejavnost. Z zaposlitvijo/samostojno dejavnostjo se enači sicer tudi prekinitev zaposlitve zaradi brezposelnosti, v kolikor so storitve ob brezposelnosti po pravnih predpisih vsakokratne države zagotovljene.

Poleg tega veljajo za določene skupine ljudi posebna pravila. Tako je npr. odposlani delojemalec (npr. ko je odposlani delojemalec s strani nemškega podjetja na podlagi izvedbe naročila poslan v Francijo) praviloma še naprej podvržen pravnim predpisom države odpošiljateljice.

Sicer je oseba podvržena pravnim predpisom države članice prebivanja.

Nadaljevanje primera: Gospod Müller je zaradi svoje zaposlitve v Avstriji podvržen avstrijskim pravnim predpisom. Gospa Müller je zaradi prebivališča v Nemčiji podvržena nemškimi pravnimi predpisi.

5. Kako poteka razreševanje konkurenčnih zahtevkov?

Če za otroka obstaja v dveh ali več državah članicah Evropske unije, Evropskega gospodarskega prostora ali Švice zahtevki za družinske storitve in se tako zahtevki za družinske storitve sovpadajo, so ti konkurenčni zahtevki razrešljivi po rangirni ureditvi Uredbe (ES) številka 883/2004. Na podlagi rangirnih ureditev se ugotovi, katera država članica je pristojna prednostno in katera ne za izplačilo družinskih storitev.

Rangirne ureditve se ravnajo glede na zaposlitev, pokojnino ali prebivališče; predstavljene so, kot sledi:

- 1) Če je otroški dodatek odobren s strani več držav članic iz različnih razlogov:
 - Prednostno je pristojna država, v kateri obstaja zaposlitev ali se izvaja samostojna dejavnost.
 - Če zaposlitev ne obstaja oz. se ne izvaja samostojna dejavnost je pristojna tista država, po kateri se bo prejela pokojnina.
Med prejemnike pokojnine štejejo vsi prejemniki pokojnine na podlagi starosti, omejene delovne sposobnosti in smrti, ki se nanaša na zakonsko pokojninsko zavarovanje ter prejemniki invalidske pokojnine ali družinske pokojnine iz zakonskih nezgodnih zavarovanj. Kot prejemniki pokojnine veljajo tudi uradniki v pokoju in njim enake osebe, pokojninski prejemki po zakonskih predpisih za uradnike in vojake.

Primeri:

- Mati je zaposlena v državi A. Oče prejema pokojnino države B. Oba starša stanujeta v državi C. Na podlagi zaposlitve matere je država A prednostno pristojna.
- Oba starša sta prej izvajala samostojno dejavnost v državi A in ne prejemata zakonske pokojnine. Stanujeta v državi B. Pristojna je država prebivališča B.

- 2) Če je otroški dodatek odobren s strani več držav članic iz različnih razlogov, je vedno prednostno pristojna država tista, v kateri otrok prebiva.

Primeri:

- Mati je zaposlena v državi A. Oče je zaposlen v državi B. Otroku stanuje v državi A, ki je zaradi tega prednostno pristojna.
- Mati prejema pokojnino iz države A. Oče prejema pokojnino iz države B. Otroku stanuje v državi B, ki je zaradi tega prednostno pristojna.

Država, ki je po rangirnih ureditvah prednostno pristojna država, mora otroški dodatek izplačati v celotni višini. V neprednostno pristojni državi pa miruje zahtevek za otroški dodatek v višini zneska, ki je po pravnih predpisih predviden v prednostni državi.

Izplačilo zneska razlike otroškega dodatka v Nemčiji (kot neprednostno pristojni državi) pride v poštev samo, če je otroški dodatek v drugi državi nižji kot pripadajoči otroški dodatek v Nemčiji. Če so v drugi državi članici predvidene storitve višje, izplačilo nemškega otroškega dodatka odpade.

Izjema:

Če otrokov oče živi v državi A in otrokova mati z otrokom v državi B in noben izmed staršev ni zaposlen in ne prejema pokojnine (torej ne pride do konstelacije čistega prebivališča) je pristojna tista država, v kateri živi otrok, torej država B. Druga država članica prebivanja v tej konstelaciji ne zagotavlja zneskov razlike.

Nadaljevanje primera: Otroški dodatek bi bil načeloma zagotovljen s strani Nemčije in Avstrije, vendar iz različnih razlogov (zaposlenost/prebivališče). V kolikor nastane konkurenčni zahtevek. Zaradi zaposlenosti izključno v Avstriji se prednostno zagotovi avstrijske družinske storitve. Nemčija je samo neprednostno pristojna za zagotovitev otroškega dodatka. Torej se po potrebi zagotovi le nemški otroški dodatek v višini zneska razlike do avstrijskega otroškega dodatka.

6. Kdo prejema otroški dodatek?

Uredba (ES) številka 883/2004 ne ureja tega, komu se družinske storitve v vsakokratni prednostni oz. neprednostni državi izplača, kadar je več oseb upravičenih do zahtevka. To se določi izključno po državnem pravu vsakokratne države.

Po nemških pravnih predpisih se otroški dodatek izplača staršu, ki otroka sprejme v svoje gospodinjstvo. Če je otrok sprejet v gospodinjstvo obeh staršev, lahko starši, ki ne živijo ločeno, med seboj določijo določilo o upravičenosti o tem, kdo bo otroški dodatek prejemal. Če otrok ne živi v gospodinjstvu enega izmed staršev, prejme otroški dodatek tisti starš, ki otroku tekoče plačuje (višjo denarno preživnino).

Po evropsko-pravnih predpisih o koordiniranju se pri odločanju, kateremu staršu se otroški dodatek izplača, uporabi zgoraj navedene nemške pravne predpise, če oba starša živita v Nemčiji.

Primer:

- Mati stanuje z otrokom v Franciji in ni zaposlena. Prav tako ne prejema pokojnine. Oče stanuje v Nemčiji in je v Nemčiji zaposlen.

Na podlagi zaposlitve očeta v Nemčiji se prednostno izplača nemški otroški dodatek. Ker otrok živi v gospodinjstvu z materjo, pripada materi, ki živi v Franciji, nemški otroški dodatek.

Nadaljevanje primera: Ker živi otrok v skupnem gospodinjstvu staršev, je potrebno določilo o upravičenosti. Starši določijo gospoda Müllerja za upravičenca. Morebitni otroški dodatek (poleg avstrijskega) se v višini zneskov razlike izplača gospodu Müllerju.

7. Katera dokazila je potrebno predložiti?

Zahtevak za otroški dodatek mora biti načeloma v pisni obliki in podpisan. Prosimo, uporabite čezmejna dejanska stanja obrazcev „Zahtevak za otroški dodatek (KG 1)“, „Priloga Otrok“ in „Priloga Tujina (KG 51)“, ki vsebuje tudi potrdilo delodajalca. Če se izvaja samostojna dejavnost, je o tem potrebno predložiti primerna dokazila (kopija prijave obrti, davčna odločba). Če prejimate nemško pokojnino ali pokojninske prejemke, uporabite, prosimo, „Prilogo Tujina za prejemnike pokojnine in sirote s prebivališčem v tujini (KG 51R)“.

Za otroke starejše od 18 let, prosimo, prilagajte nadaljnje dokumentacije, ki dokazuje vsakokratni obstoj dejstev upoštevanja. Prosimo, upoštevajte pri tem pojasnila v pisnih navodilih za otroški dodatek pod št. 11.

Familienkasse preverja na podlagi vaših podatkov v zahtevku za otroški dodatek, če je morda potrebna kakšna dokumentacija ali obrazci v posameznih primerih.

Najpomembnejši obrazci se nahajajo tudi na spletni strani **www.familienkasse.de**, ki jih lahko kot dokument prenesete na svoj računalnik, kjer jih lahko izpolnete in nato natisnete.

Zahtevek lahko vložite tudi pri tujem nosilcu, ki je pristojen za družinske storitve, v kraju prebivanja vlagatelja. Ko pristojni tuj nosilec zahtevek prejme, posreduje le-tega nato na pristojno Familienkasse.

Nadaljevanje primera: Gospodu Müller je v okviru vloge predložen obrazec za zahtevek KG 51, ki je podpisan s strani obeh staršev, ter potrdilo delodajalca. Če Familienkasse v okviru preverjanja pride do ugotovitve, da je za odločitev potrebna še druga dokumentacija, jo bo od gospoda Müllerja zahtevala.

8. Kako poteka izmenjava med nosilci družinskih storitev?

V čezmejnih primerih glede otroškega dodatka se mora Familienkasse v okviru preverjanja konkurenčnih zahtevkov dogovoriti s tujimi nosilci družinskih storitev glede prednostne oz. neprednostne pristojnosti. V ta namen se nosilci zavezujejo k izmenjavi informacij.

Ta postopek je po Uredbah (ES) številka 883/2004 in 987/2009 predpisan in se odvija izključno na ravni nosilcev (za družinske storitve).

Nadaljevanje primera: Familienkasse se v okviru preverjanja zahtevka obrne na avstrijskega nosilca družinskih storitev in ga obvesti o vlogi zahtevka gospoda Müllerja, tako da tudi avstrijski nosilec lahko preveri zahtevek.

Oba nosilca po izmenjavi zahtevanih informacij ugotovita, da je Avstrija zaradi tamkajšnje zaposlitve prednostna in da Nemčija ni prednostno pristojna za zagotovitev družinskih storitev.

9. Kaj morate sporočiti svoji Familienkasse?

Če ste vložili zahtevek za otroški dodatek, ste po členu 68 odst. 1 Zakona o davku na dohodek oz. členu 60 odst. 1 Prve knjuge socialnega zakonika dolžni, da svoji Familienkasse nemudoma sporočite vse spremembe o svojih razmerjih in razmerjih svojih otrok. Obvestila drugim uradom (npr. občinski upravi, prijavnemu uradu ali davčni upravi) ne zadostujejo.

Spremembe je potrebno sporočiti tudi tedaj, ko Familienkasse še niso bili posredovani podatki, ki so pomembni za odločitev, in sicer o vas in o vašem otroku, ali če o vašem zahtevku še ni bilo odločano. To velja tudi za take spremembe, ki so vam poznane šele po koncu prejemanja otroškega dodatka, če le-te lahko veljajo za nazaj na vaš zahtevek za otroški dodatek.

V čezmejnih primerih je potrebno Familienkasse obvestiti, če

- vi ali drug upravičenec začnete ali prenehate z zaposlitvijo/samostojno dejavnostjo,
- ste vi ali drug upravičenec s strani vašega delodajalca bili odposlani na delo v drugo državo,
- vi ali drug upravičenec prejimate pokojnino oz. prejemanje pripada,
- vi, drug upravičenec ali otrok spremeni prebivališče znotraj države ali v tujino,
- vi ali otrok zapusti vaše dosedanje gospodinjstvo.

Prosimo, upoštevajte pri tem tudi napotke o dolžnosti sodelovanja v pisnih navodilih za otroški dodatek pod št. 2.

Nadaljevanje primera: Družina Müller preseli svoje prebivališče v Avstrijo. Gospod Müller mora to nemudoma sporočiti Familienkasse, saj je ta okoliščina odločilna za zahtevek za otroški dodatek. Zahtevek za nemški otroški dodatek ne obstaja več.

10. Kaj je sicer potrebno upoštevati?

Familienkasse redno (vsaj enkrat letno) preverja, če še vedno obstajajo vse predpostavke za izplačilo otroškega dodatka. V ta namen je poslan obrazec. Le-ta je pravočasno izpolnjen in vrnjen skupaj s potrebno dokumentacijo. Obveznost, da se Familienkasse **nemudoma** sporoči vsako spremembo, ki je za zahtevek za otroški odatek pomembna, s tem ni dotaknjena.

11. Katero pravno sredstvo je možno?

Če se z odločitvijo Familienkasse ne strinjate, lahko znotraj roka za pravna sredstva (proti davčno-pravnim odločitvam) oz. ugovor (proti socialno-pravnim odločitvam) pri pristojni Familienkasse pisno ali na protokol vložite ugovor. Za upoštevanje roka lahko pravno sredstvo vložite tudi na uradu v drugi državi, ki je pristojen za zagotovitev družinskih storitev. Če se pravno sredstvo ne odpravi, podeli Familienkasse odločbo, zoper katere se lahko vložite tožbo.

12. Katera Familienkasse je za vas pristojna?

Načeloma je za vas pristojna tista Familienkasse, v katerem okraju prebivate ali se običajno nahajate. V čezmejnih primerih, v katerih se pri vlagatelju zahtevka ali pri drugemu staršu uporabi mednarodne pravne predpise, veljajo vsekakor druge pristojnosti. Le-te se nahajajo v naslednji tabeli:

Država	Kontaktne podatki pristojne Familienkasse
Belgija Bolgarija Luksemburg Nizozemska Madžarska	Bundesagentur für Arbeit Familienkasse Rheinland-Pfalz – Saarland 55149 Mainz NEMČIJA Faks: +49 (681) 944 910 5324 E-pošta: Familienkasse-Rheinland-Pfalz-Saarland@arbeitsagentur.de
Francija Švica Češka Sirote oz. otroci, ki ne poznajo kraja prebivanja svojih staršev, in imajo prebivališče v Nemčiji	Bundesagentur für Arbeit Familienkasse Baden-Württemberg West 76088 Karlsruhe NEMČIJA Faks: (za Francijo) +49 (781) 9393 697 Faks: (za Švico) +49 (7621) 178 260 585 E-pošta: Familienkasse-Baden-Wuerttemberg-West@arbeitsagentur.de
Avstrija Hrvaška Grčija Latvija Slovaška	Bundesagentur für Arbeit Familienkasse Bayern Süd 93013 Regensburg NEMČIJA Faks: +49 (851) 508 617 E-pošta: Familienkasse-Bayern-Sued@arbeitsagentur.de
Poljska	Bundesagentur für Arbeit Familienkasse Sachsen 09092 Chemnitz NEMČIJA Faks: +49 (3591) 661 878 E-pošta: Familienkasse-Sachsen@arbeitsagentur.de
vse ostale članice EU/EGP Sirote oz. otroci, ki ne poznajo kraja prebivanja svojih staršev, in imajo prebivališče v državi članici EU/EGP ali Švici	Bundesagentur für Arbeit Familienkasse Bayern Nord 90316 Nürnberg NEMČIJA Faks: +49 (911) 529 3997 E-pošta: Familienkasse-Bayern-Nord@arbeitsagentur.de

Prosimo, upoštevajte, da je za odločanje o vašem zahtevku glede otroškega dodatka morda lahko pristojna druga Familienkasse. V primeru prebivališča/običajnega kraja bivanja v Nemčiji je to Familienkasse v okraju, v katerem prebivate.

Nadaljevanje primera: Za zahtevek za otroški dodatek gospoda Müllerja je zaradi odselitve v tujino, v Avstrijo, pristojna Familienkasse Bayern Süd.